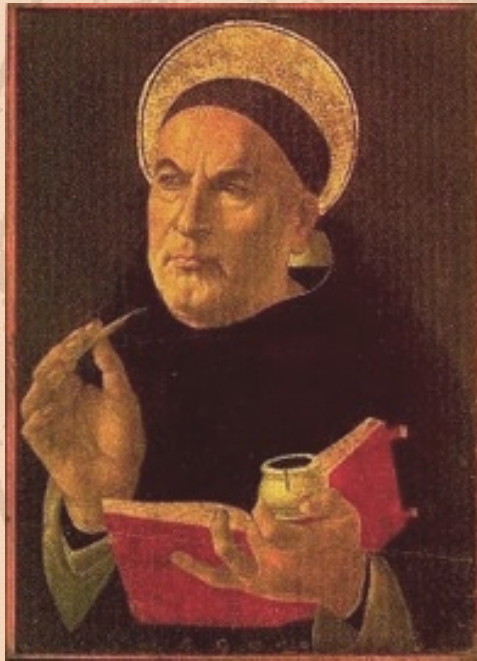

Główne tezy metafizyki Tomasza z Akwinu

Artur Andrzejuk

Katedra Historii Filozofii
Starożytnej i Średniowiecznej

Plan wykładu

- Główne interpretacje tomizmu
 - „syntetyczna”
 - „metodologiczna”
 - egzystencjalna
- Zależność wizji metafizyki tomistycznej od metodologicznych założeń jej interpretacji
- Główne tezy egzystencjalnej interpretacji metafizyki Tomasza
 - Istnienie jako akty bytu
 - Transcendentalia jako przejawy istnienia
 - Bóg jako samoistny akt istnienia

Główne interpretacje tomizmu

„syntetyczna”

- Tomizm doskonałą kompilacją augustynizmu i arystotelizmu
- Tomiści tradycyjni

„metodologiczna”

- Wartość filozofii Tomasza polega na jej realistycznej metodologii
- Tomiści transcendentalni

egzystencjalna

- Głównym osiągnięciem Akwinaty jest egzystencjalna interpretacja bytu
- Tomiści egzystencjalni

Aspekty egzystencjalnej interpretacji metafizyki Tomasza

Aspekt skutku poznania metafizycznego

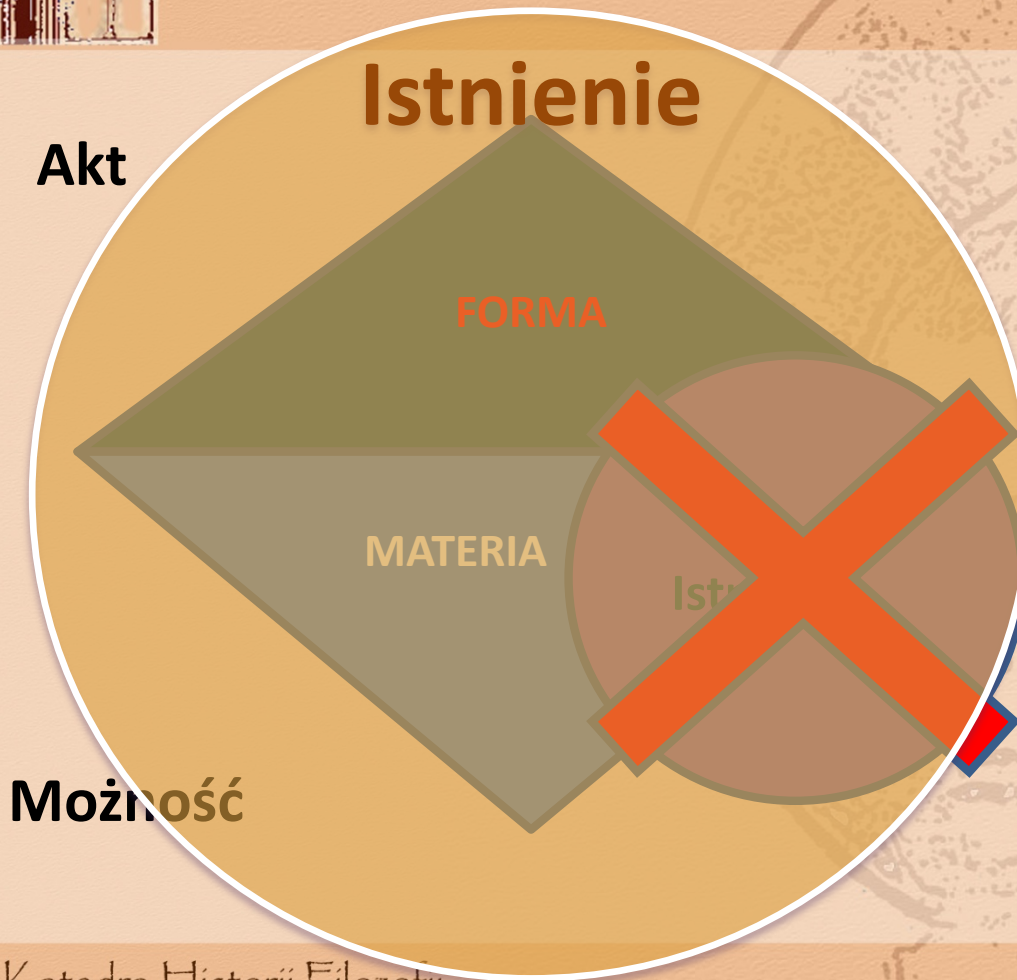
- Ujęcie struktury bytu

Aspekt genezy poznania metafizycznego

- Ujęcie struktury poznania

Egzystencjalna struktura bytu

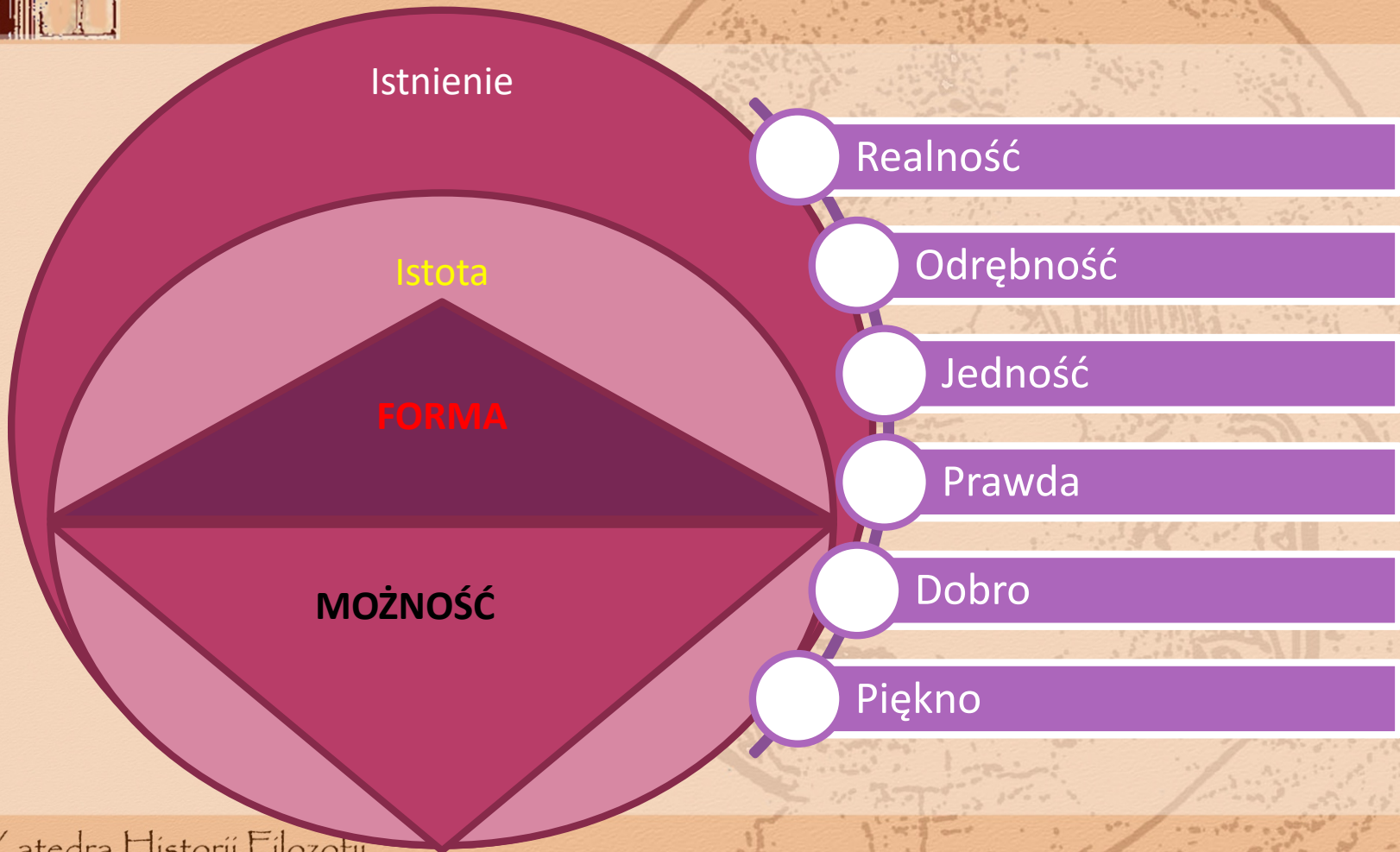
Katedra Historii Filozofii
Starożytnej i Średniowiecznej

Główne tezy metafizyki Tomasza z Akwinu

Struktura bytu

Transcendentalia

- Akt istnienia przejawia się w postaci własności istnieniowych (transcendentalia, convertibilia)
 - » realność - oznacza że byt jest czymś rzeczywistym
 - » odrębność - wyznacza obszar bytu
 - » jedność - wskazuje na strukturę bytu
 - » prawda - oznacza otwartość bytu
 - » dobro - oznacza „wybieralność” bytu
 - » piękno - jest łącznym przejawianiem się wszystkich własności istnieniowych

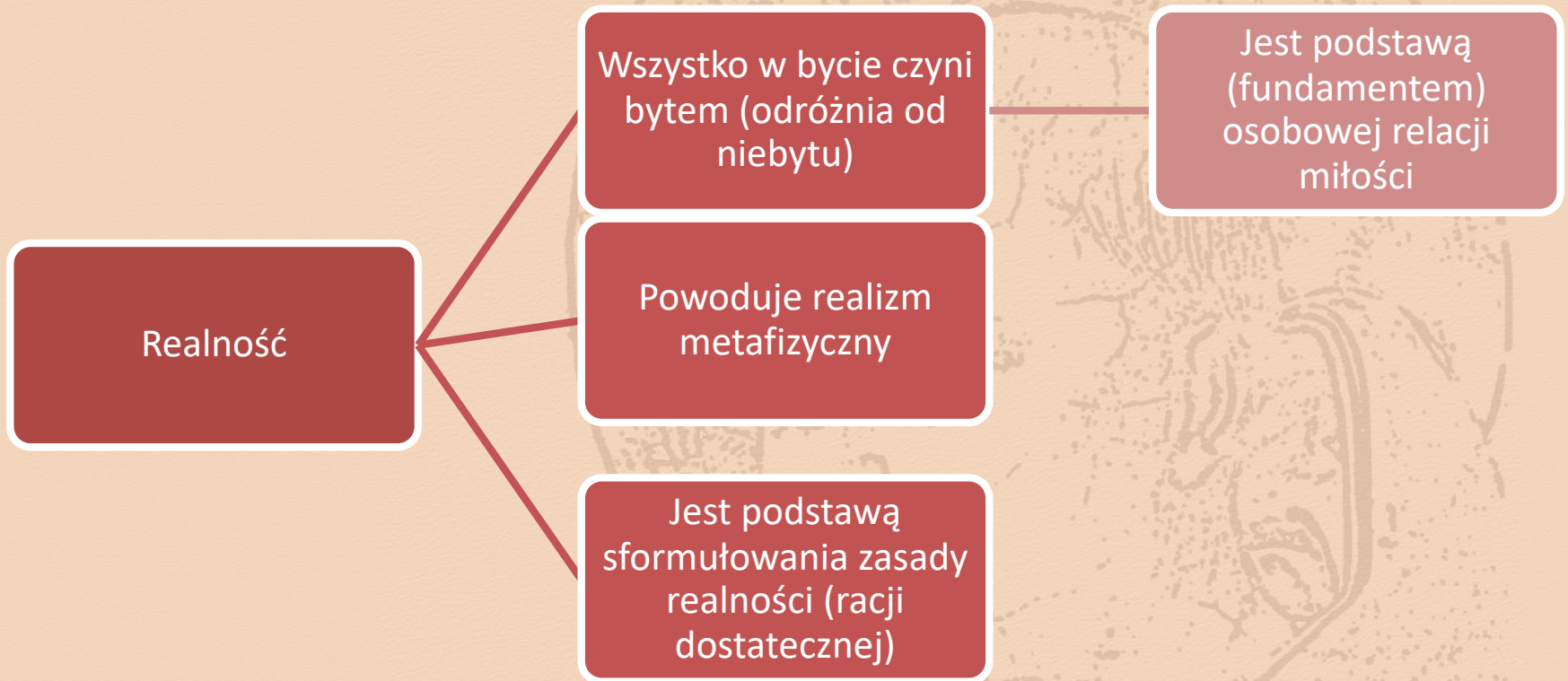

Aliquid (odrębność)

Res (realność)

Unum (jedność)

Jedność

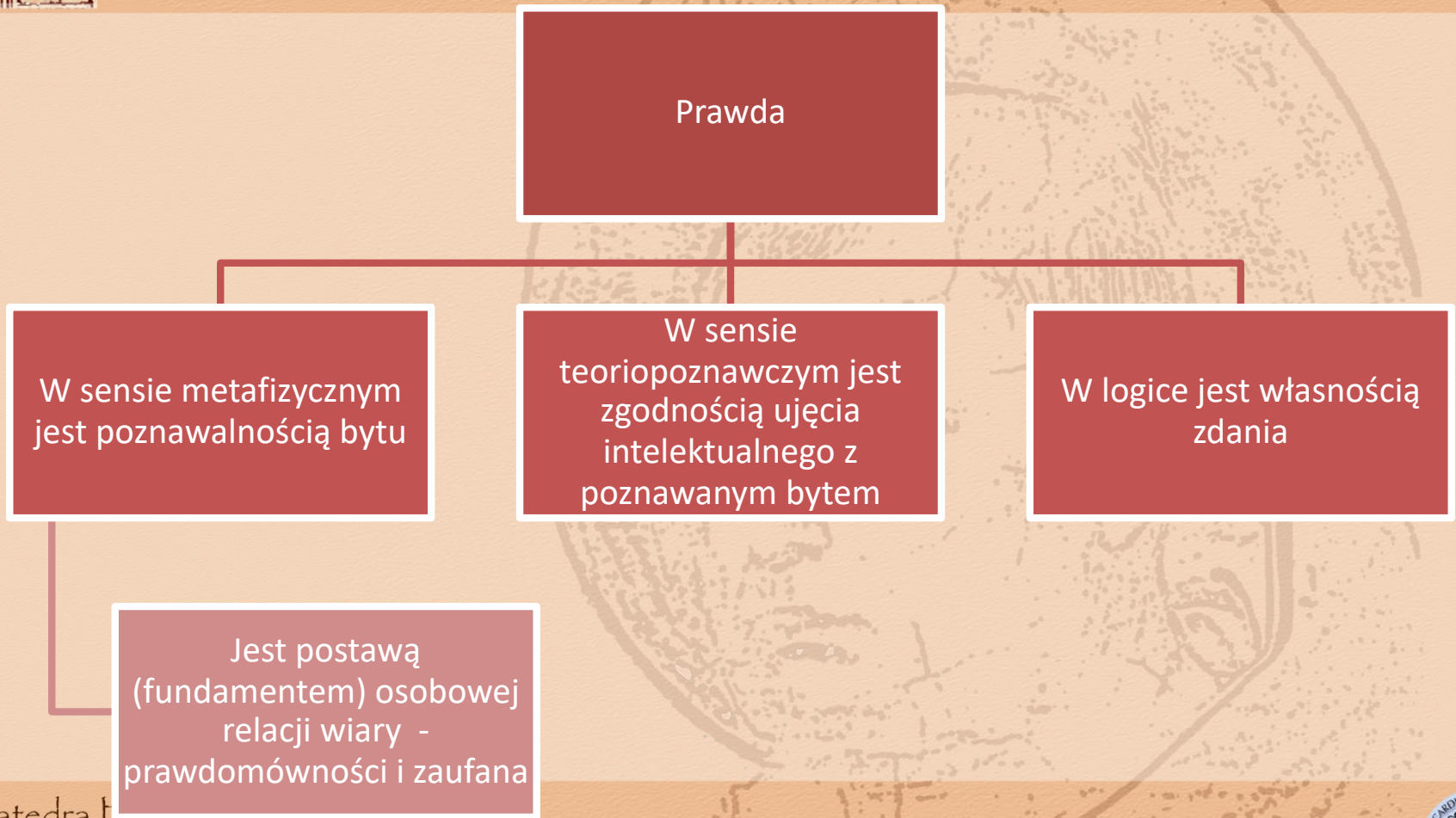
Oznacza w bycie ład
wzajemnie
przyporządkowanych
sobie pryncypiów

Powoduje
wyjątkowość i
niepowtarzalność
każdego bytu

Jest podstawą
sformułowania
zasady jedności
(tożsamości)

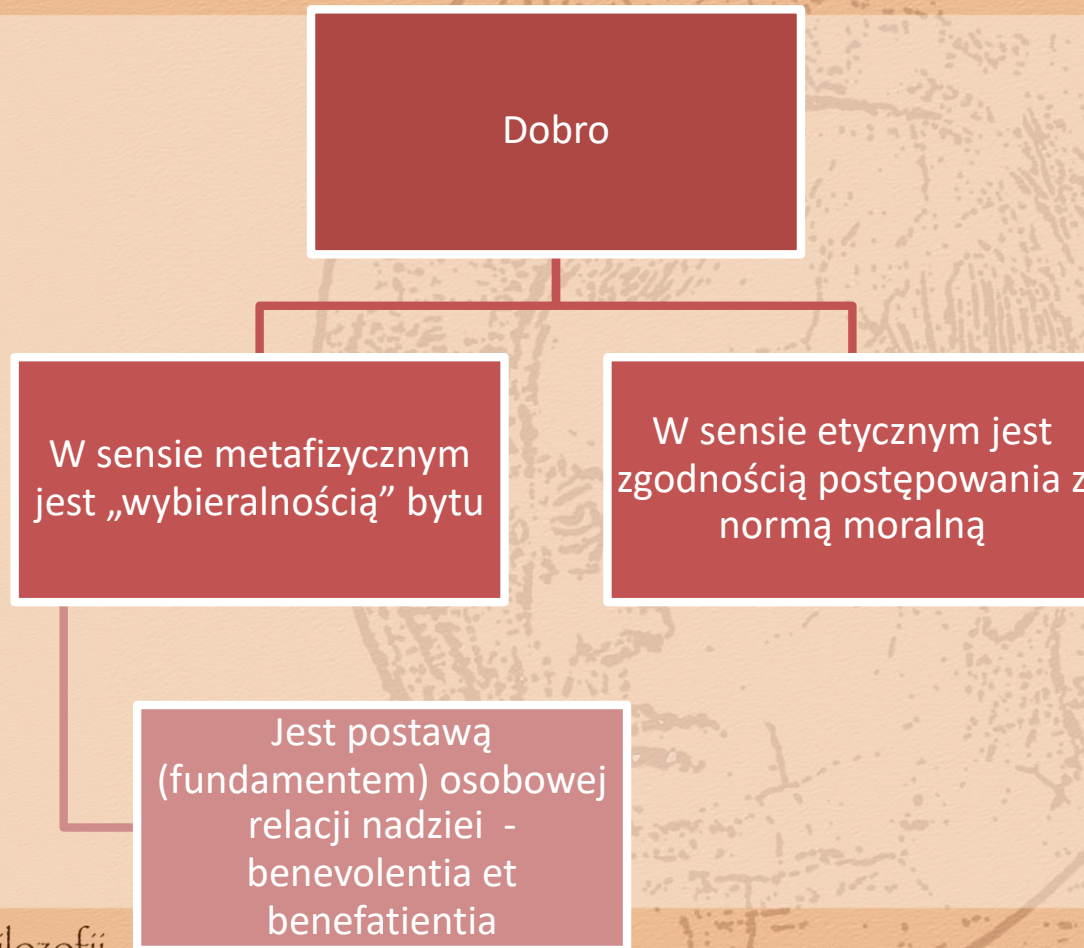

Verum (prawda)

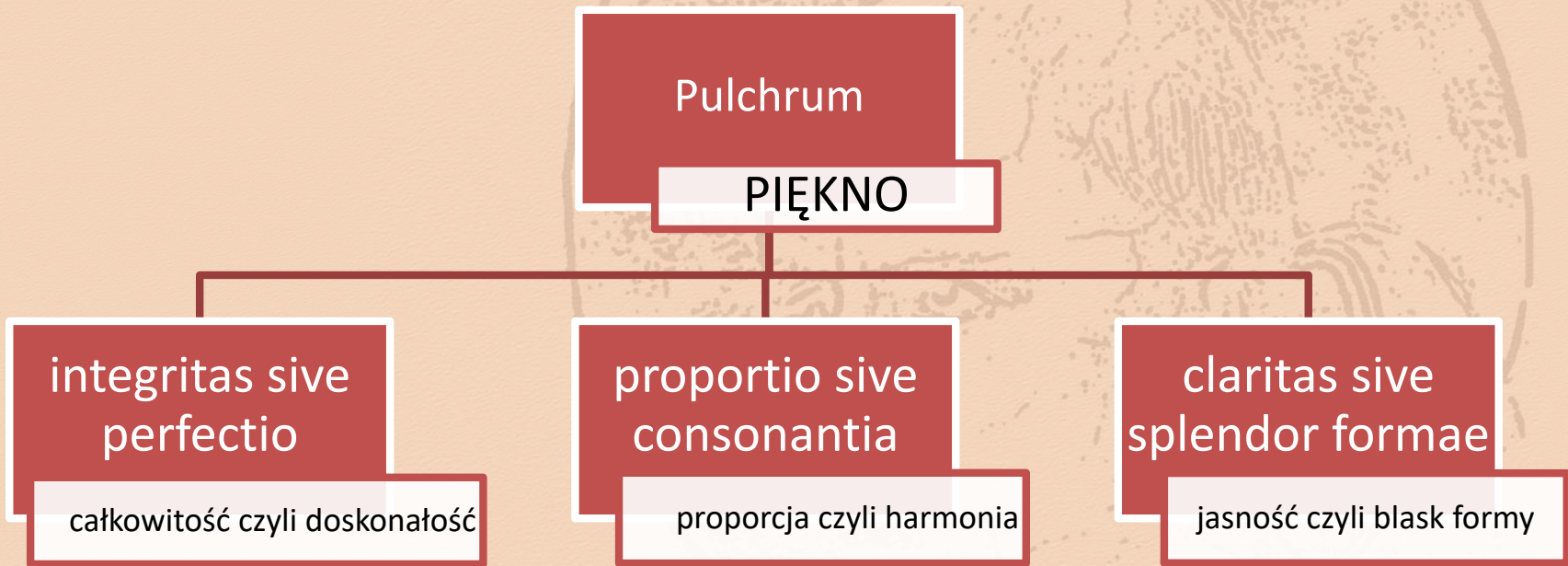

Bonum (dobro)

Pulchrum (piękno)

Bóg jako samoistny akt istnienia (Ipsum esse subsistens)

- Byt jednoelementowy
- Wyłącznie akt istnienia („jego istotą jest jego istnienie” – Tomasz z Akwinu)
- Jest tylko aktem – nie ma w nim możliwości (Arystoteles)
- Dzięki temu jest jeden, doskonały, absolutny

Bóg nie jest bezpośrednio poznawany przez człowieka

- Bóg jest bytem duchowym (wyłącznie Istnieniem)
- Poznanie ludzkie jest zmysłowo-intelektualne
- Istnienie Boga musi zostać odkryte na drodze analizy intelektualnej skutków powodowanych przez Boga (stworzeń)

Dowód na istnienie Boga

- **Demonstratio propter quia**
 - jedynym dowodem jest dowodzenie przyczyny sprawczej w ramach metafizyki bytu
- **Jest dostępne dla każdego, kto pyta o przyczyny**
 - (dlaczego ?)

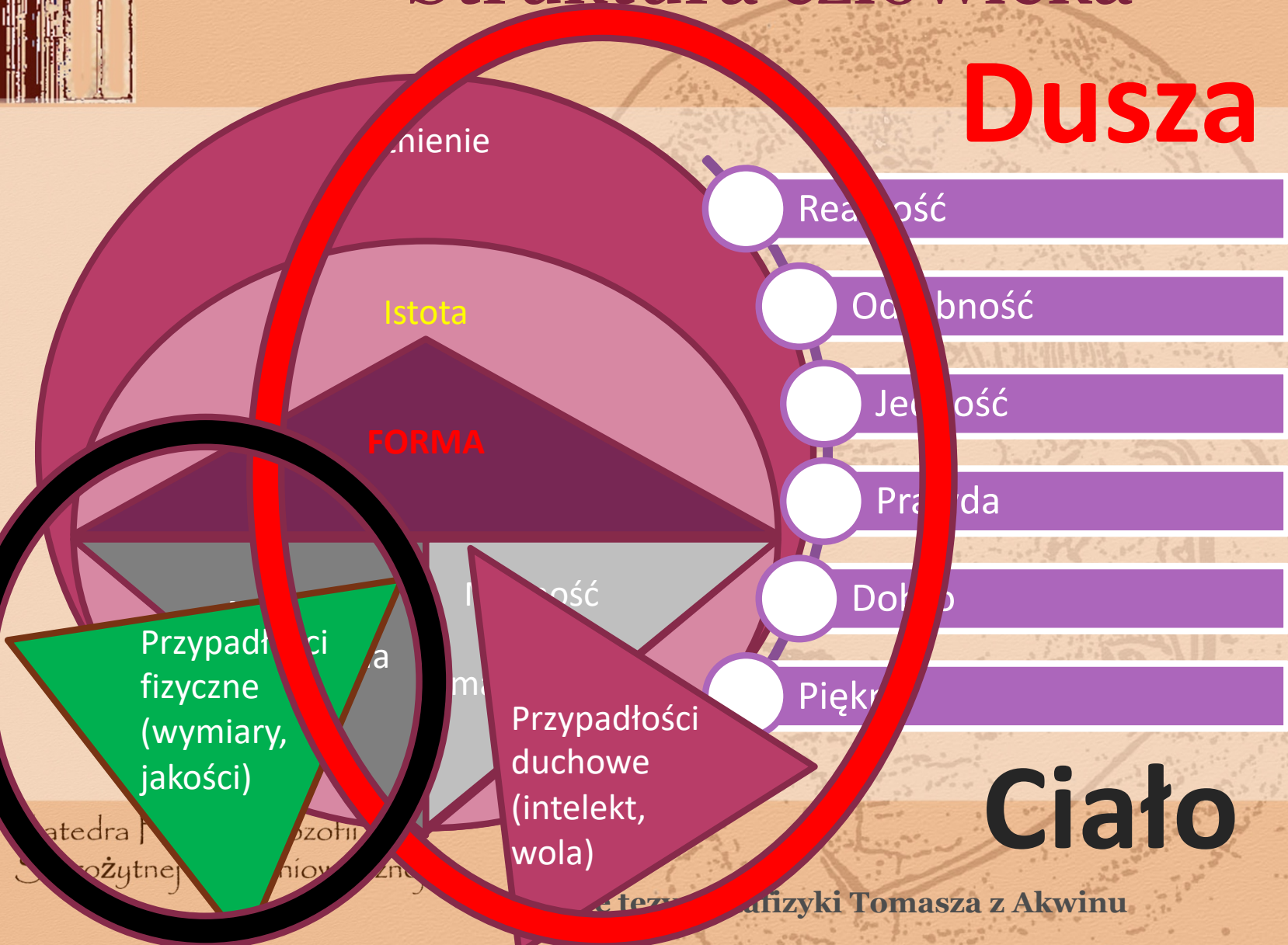
Tomistycznie ujęta struktura człowieka

- Człowiek w aspekcie bytu
 - istnienie jako akt powodujący to, że człowiek jest
 - istota jako możliwość powodująca to, czym człowiek jest
- Człowiek w aspekcie istoty
 - forma jako akt wyznacza jej stałą tożsamość
 - możliwość -niematerialna i materialna (materia) - podmiotuje przypadłości

Struktura człowieka

Dusza

...katedra ... zozh ...
...żytej ... niow ...
...te też ... afizyki Tomasza z Akwinu

Znaczenie Tomasza

- Nowa realistyczna metafizyka
 - Esse – akt istnienia podstawą realności każdego bytu
 - Bóg – Samoistne Istnienie
 - Stworzenie jest powołaniem aktu istnienia każdego bytu
- Synteza całej dotychczasowej nauki
 - wykorzystanie metafizyki i metodologii Arystotelesa
 - ujęcia w metodologii arystotelesowskiej nauczania Ojców Kościoła

Katedra Historii Filozofii
Starożytnej i Średniowiecznej

Główne tezy metafizyki Tomasza z Akwinu

Tomizm

- Tradycja dominikańska
- Arystotelizm chrześcijański (XV wiek)
- Neotomizm po encyklice *Aeterni Patris* (1879)
 - Tradycyjny
 - Lwański
 - Transcendentalny
 - Egzystencjalny
 - Konsekwentny

Katedra Historii Filozofii
Starożytnej i Średniowiecznej

Główne tezy metafizyki Tomasza z Akwinu

